

مادر شدن برای وقتی دیگر

ضعف آگاهی

زیادی دارد. بسیاری از افراد به همین دلیل در این مقطع زمانی برای فریز تخمک اقدام نمی کنند. البته استانداردترین روش، همان شیوه واژینال است اما روش دیگری هم هست که تخمک کشی از راه جراحی لاپاراسکوپی بدون نیاز به سونوگرافی واژینال انجام می شود؛ به این شکل که برش های کوچکی روی شکم بیمار می زنند تا پس از دست یابی به محل تخمدان ها، تخمک های بالغ را خارج کنند. این متخصص نازایی تأکید می کند: افزایش آگاهی عمومی، خیلی مهم است؛ مشاوره دادن و قانع کردن افراد دارای شرایط برای انجام این کار، بخش زیادی از وقت ما را می گیرد؛ به همین خاطر رسانه ها می توانند در این زمینه به ما و درحقیقت به جامعه کمک کنند. جوانان باید آگاه شوند و بدانند که فریز کردن تخمک، اقدامی بسیار مثبت است. عطاران می افزاید: افراد به نتایج آزمایش، دلخوش نباشند؛ نتایج آن ها ممکن است سال به سال تغییر کند. او مراجعه کنندگانی را مثال می زند که درآزمایش ابتدایی که انجام داده اند، همه چیز نرمال بوده است و با خیال راحت بارداری را به زمانی دیگر موکول کرده اند، درحالی که عوامل متعددی به شکل عجیبی در کاهش میزان تخمدان ها تأثیرگذارند. این پزشک متخصص نازایی صحبت از تفاوت قیمت ها بین مراکز خصوصی و عمومی را پیش می کشد و می گوید: تا جایی که من مطلع هستم، سیکل دوره ای برای بهره مندی از این شیوه، بین ۵۰ تا ۷۰ میلیون تومان هزینه دارد. او بر ضرورت پوشش بیمه ای فرایند فریز تخمک تأکید می کند.

دکتر متین عطاران خراسانی که پسوند فلوشیپ نازایی را کنار نام خود دارد، قبل از شروع هر صحبتی می گوید: یکی از دغدغه های اصلی در حوزه ناباروری، ضعف آگاهی عمومی است. ما مراجعان بیست و هفت، بیست و هشت ساله زیادی داریم که با مشکل کاهش کیفیت تخمک، مواجه هستند اما در زمینه فریز کردن اصلاً آگاهی ندارند، درحالی که کاهش کیفیت تخمک در بین افراد ۳۵ سال به بالا، پدیده ای طبیعی است که در تمام دنیا رخ می دهد و به عوامل مختلفی بستگی دارد.

او تأکید می کند: استرس، به عنوان یکی از عوامل مؤثر در اختلال ترشح هورمون های جنسی، به تهدیدی واقعی برای باروری نسل جدید تبدیل شده، تاآنجا که سن تخمدان از سن خود دختر، بالاتر رفته است. دکتر عطاران ادامه می دهد: مغز با نواحی پایین تر خود مثل هیپوتالاموس در ارتباط است؛ جایی که مرکز تولید هورمون های جنسی و غیرجنسی در زن و مرد است. هورمون هایی که از هیپوتالاموس ترشح می شوند، وارد هیپوفیز می شوند. از آنجا که غدد جنسی یعنی بیضه در مردان و تخمدان در زنان اثر می گذارند، بنابراین استرس، یکی از عوامل اصلی در کاهش کیفیت تخمک و اسپرم و همچنین ناباروری محسوب می شود. علاوه بر این، امواج الکترونیکی، سلامت باروری زنان و مردان را به طور جدی تحت تأثیر قرار می دهد. به گفته عطاران، فریز کردن تخمک، اقدامی بسیار مثبت است اما برای خیلی از خانواده ها حفظ بکارت دختر تا قبل از ازدواج، از نظر فرهنگی اهمیت

ایران زیر سایه یک تهدید بزرگ نفس می کشد؛ نه اینکه فکر کنید خطر بمب، سیل، زلزله و از این حرف ها است. هشدار برای خاموشی گهواره هاست که نرم نرم وزیرپوستی ایران را به یکی از کشورهای سالمندی و خالی از نشاط جوانی تبدیل می کند. پیش بینی ها از رسیدن جمعیت کشور به ۳۵ میلیون نفر تا سال ۱۴۸۰ خبر می دهند؛ عددی که نه یک آمار سرد، بلکه یک هشدار تمدنی است. در این میان، «فریز تخمک» یکی از راهکارهایی است که برخی خانم ها به آن روی آورده اند؛ روشی علمی که در سال های اخیر طرفداران بسیاری پیدا کرده است. فریز تخمک به حفظ قدرت باروری در سن بالا کمک می کند و عملاروشی برای افزایش سقف سن باروری است. مراجع تقلیدی مثل رهبر شهید انقلاب و آیت ا... سیستمی آن را بلا مانع دانسته اند، اما این روش همچنان با چالش هایی روبه روست؛ هزینه بین ۵۰ تا ۷۰ میلیون تومانی که این اقدام را برای برخی خانواده ها سخت می کند، نبود پوشش بیمه ای برای دختران مجرد، قوانین مبهم حقوقی که در نظام قانونی ما کمتر به آن پرداخته شده است و مهم تر از همه، تابوی فرهنگی حفظ بکارت که بسیاری از خانواده ها را از اقدام به فریز تخمک باز می دارد.

فریادگر

معمومه قرانی: ۱۳۰۰

سرمایه گذاری برای حفظ نسل

با متخصصان حوزه زنان از منظر پزشکی درباره این اقدام پیشگیرانه حرف زدیم. دکتر نیره خادم که در حوزه درمان ناباروری تخصص دارد و صاحب تجربه است، یکی از بهترین گزینه هایی است که می تواند درباره این موضوع صحبت کند؛ رویکردی که به گفته او هر سال با اقبال بیشتری روبه رو می شود. وی همین ابتدای صحبت توصیه می کند دختران مجردی که سابقه یاسگی زودرس در خانواده یا علائمی نظیر تنبلی تخمدان دارند، حتماً به این راه حل فکر کنند. او صحبت هایش را از کم رغبتی جوانان برای فرزندآوری شروع می کند؛ هزینه های مسکن و مشارکت زنان در فعالیت های اقتصادی، جزو موضوعاتی است که به گفته وی، اشتیاق به فرزندآوری را در سال های ابتدایی ازدواج می بلعد. این گفته او به عنوان یک متخصص در حوزه ناباروری نیست؛ تقریباً همه فعالان این حوزه اعتقاد دارند که تمرکز بر فعالیت های اجتماعی اقتصادی و مشکلات معیشتی، کم میلی به بچه دار شدن را در سال های ابتدای خانه داری، دامن می زند. خادم همچنین افزایش سن ازدواج را گوشزد می کند و استفاده از این روش علمی را هم به دختران جوان مجردی که زمان ازدواجشان مشخص نیست و هم به زوج هایی که در شروع زندگی مشترک قصد بچه دار شدن ندارند، پیشنهاد می دهد. سن، یک فاکتور مهم است که بر کیفیت تخمک برداشتی، تأثیر فراوان می گذارد. معمولاً فریز تخمک برای افراد چهل سال به بالا جواب نمی دهد. او توضیح می دهد: با استفاده از این روش، هم نگرانی بابت تولد نوزادی با بیماری های مرتبط با افزایش سن، نخواهند داشت و هم می توانند به بارداری در سن بالا امیدوار باشند. درحال حاضر فریز تخمک برای دختران و فریز جنین برای زوج های جوان، میسر است. خادم تأکید می کند: سن باروری خانم ها نسبت به آقایان پایین تر است. از سی و پنج سالگی به بعد ذخیره تخمدان های خانم ها کاهش می یابد؛ به همین خاطر توصیه می شود قبل از رسیدن به این بازه زمانی، فرایند فریز تخمک انجام شود. برخی آقایان هم به خاطر بیماری های خاص، شیمی درمانی یا رادیوتراپی، برای فریز اسپرم اقدام می کنند.

جای خالی قانون صریح و مستقل

اللهه باقرزاده، کارشناس حقوقی، نیز از سکوت نسبی قانون درباره فریز تخمک می گوید: در نظام قانونی ما، تنها قانون اختصاصی مصوب، قانون نحوه اهدای جنین به زوج های نابارور مصوب ۱۳۸۲ است که صرفاً به جنین (ناشی از لقاح اسپرم و تخمک) پرداخته است و درباره تخمک فریزشده به صورت مستقل، قانون صریحی نیست، با این حال استفاده غیرمجاز مراکز درمانی از تخمک های فریزشده برخلاف قرارداد را، می توان در چند لایحه تبیین کرد. به گفته او، هرچند عنوان مجرمانه ای به نام «سرقت تخمک» یا «تخلف از قرارداد درمان ناباروری» در قانون مجازات اسلامی نداریم، اما اقدامات غیرمجاز مرکز درمانی با عنوان خیانت در امانت تعریف می شود. اینکه تخمک فریزشده براساس قرارداد، برای «نگهداری» به مرکز درمانی سپرده شده است، استفاده از آن برخلاف توافق، مصداق بارز تصاحب یا تلف کردن مال محسوب می شود. علاوه بر این، اگر مراکز درمانی تخمک فریزشده را در قبال گرفتن وجه به شخص ثالثی بدهند، درآمد حاصل از آن، مصداق بارز به دست آوردن مال از طریق نامشروع است. باقرزاده ادامه می دهد: قرارداد میان متقاضی مرکز ناباروری، یک قرارداد خصوصی مشمول ماده ۱۰ قانون مدنی است و نقض این تعهد دربرگیرنده مسئولیت مدنی است و قطعاً مرکز ملزم به حفظ برگرداندن آن است. مرکز علاوه بر برگرداندن منافع حاصله، ملزم به جبران خسارت به خاطر قصور در انجام تعهد است. علاوه بر این، به خاطر آسیبی که به روح و روان و حیثیت یک زن وارد شده است، باید جبران خسارت معنوی هم بکند. وزارت بهداشت به شدت این موضوع را کنترل می کند و در صورت هرگونه سوءاستفاده، پروانه مرکز ناباروری لغو خواهد شد. همچنین محرومیت دائم یا موقت پزشک را از انجام کار به دنبال دارد. صاحب تخمک، مادر قانونی و شرعی طفل است. نقل همه روایات ها براساس هرم سنی جمعیتی است. باید قاعده هرم را جوانان زیر یازده سال تشکیل دهند و رأس آن را افراد بالای ۶۵ سال. متأسفانه تناسب این هرم درحال برهم خوردن است. دولت باید از همه شیوه های پیشگیرانه حمایت کند. امیدواریم چتر حمایتی دولت در پوشش بیمه ای به این مقوله هم برسد.

بیمه، پوشش نمی دهد

اگرچه متخصصان حوزه ناباروری با توجه به هزینه های نسبتاً سنگین فرایند فریز تخمک، از لزوم پوشش بیمه ای این فرایند می گویند، دکتر بهزاد خلیل زاده مقدم، معاون خرید راهبردی اسناد پزشکی مدیریت درمان تأمین اجتماعی خراسان رضوی، می گوید: طبق قانون جوانی جمعیت، خدمات بیمه ای برای زوج های نابارور است و شامل دختران مجرد نمی شود. به این لحاظ فریز تخمک هم از حیطه خدمات درمانی که شامل پوشش بیمه می شود خارج است؛ مگر اینکه در شورای عالی بیمه، تصمیمی برای این موضوع گرفته شود.

تخمک ها در دمای منفی ۱۹۶ درجه سانتی گراد منجمد می شوند

انجماد

بهترین زمان نگهداری بین پنج تا هفت سال است

نگهداری

در زمان قصد باروری، تخمک از طریق روش های پزشکی به رحم منتقل می شود.

انتقال به بدن مادر

مراحل فریز تخمک

ارز یابی اولیه ذخیره تخمدان از طریق سونوگرافی انجام می شود.

بررسی ذخیره تخمدان

فرد داروهای لازم را پیش از عمل تخمک کشی، دریافت می کند.

دارو درمانی

با عمل جراحی، تخمک ها استخراج می شوند. طی یک نوبت جراحی، معمولاً ۱۰ تا ۱۵ تخمک به دست می آید

جراحی تخمک کشی

این متخصص حوزه زنان، گریزی هم به مسائل فرهنگی و قانونی به خصوص در مورد دختران مجرد می زند: «غالباً برای خانواده ها حفظ بکارت دختر تا قبل از ازدواج، از نظر فرهنگی، اهمیت زیادی دارد. بسیاری از افراد به همین دلیل در این مقطع زمانی برای فریز تخمک اقدام نمی کنند. البته نامه با امضای پزشک متخصص به این خانواده ها داده می شود تا برای آینده مشکلی نداشته باشند.» او توضیح می دهد: میزان هزینه این عمل به عوامل گوناگونی همچون محل کلینیک درمان ناباروری، هزینه های نگهداری در آزمایشگاه، تجهیزات استفاده شده و دستمزد پزشک جراح، بستگی دارد که در مراکز درمان ناباروری عمومی، هزینه خیلی کمتر است. ما به زوج های جوان توصیه می کنیم در فرزندآوری تعلل نکنند و آن را به تأخیر نیندازند.